

„Az igazi irodalom és az igazi művészet hajlékává kell lennie a Nemzeti Színháznak”

Rassay Károly nagy beszéde a Nemzeti Színházról szóló javaslat vitájában

Budapest, december 9. A képviselőház csütörtökön délelőtti ülésén a Nemzeti Színházról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Nörs Tibor ismertette a javaslatot, az első felszólaló Németh Imre volt, törvényes elismerést kért a művészet számára és minél nagyobb támogatást a Nemzeti Színháznak és az Operaháznak. Homonnay Tivadar azt hangoztatta, hogy meg kell elégedni szerényebb kivitelű épülettel, mert nem áll nagyobb összeg rendelkezésre.

Tóth Pál felszólalása után

Rassay Károly

beszélt. Kijelentette, hogy elfogadja a törvényjavaslatnak azon rendelkezéseit, amelyek az állami színházak tiszteletbeli és örökös tagjainak jogviszonyát kívánják szabályozni, a Nemzeti Színház hajlékáinak jövő sorsát illetően azonban súlyos aggodalmak vannak. Az új hajlék kérdésénél három megoldás kínálkozik, az egyik az, hogy a Nemzeti Színház a mai Népszínházban kapjon megfelelő reformok után elhelyezést. Ez a megoldás a mai gazdasági viszonyok között komoly megfontolást igényel. Ebben a díszes épületben talán nem lehet beállítani a modern színművészeti technika vívmányait, de a Nemzeti Színháznak nem is az a feladata, hogy revüszínház legyen. Nem a reflektoroknak és a forgószínpadoknak, hanem az igazi irodalomnak és az igazi művészetnek hajlékává kell lennie a Nemzetinek.

— Ha új Nemzeti Színház fog felépülni — folytatta —, akkor a Városi Színházzal együtt két olyan színház lesz a fővárosnak, amelynek hasznosítása rendkívüli feladatok elé fogja állítani a főváros vezetését. A második megoldás az, hogy az adományozók által felajánlott telken épüljön fel az új színház.

— Fogalmunk sincs arról — folytatta —, hogy hány millióba fog kerülni az előadó által elhangzott terv kivitele. Kétségtelen azonban, hogy előkelő vélemény szerint a felajánlott telken tökéletesen megoldható volna az új Nemzeti Színház felépítése, mégis a javaslat e megoldás fölött napirendre tér. Ha nem ezen a telken építik fel a Nemzetit, ez önmagában véve két és félmillió kártérítést fog eredményezni s ilyen megterheléssel nem indulhat el az új Nemzeti Színház, nem beszélve arról, hogy az új telek megszerzése is horribilis költséget jelentene. Összesen legalább hatmillió pengő terhet jelentene ez mindjárt az indulásnál.

Ezután jogi aggodalmait fejtette ki R a s s a y Károly arra az esetre, ha nem adományozott telken építenék fel az épületet. Ezen esetben az örökösök jogait keresettel érvényesíthetik, jogaik felélednek, ami újabb bonyodalmakat idézne elő.

— A törvényhozás nem teremthet olyan helyzetet — mondotta —, amelynek legelső konzekvenciája az lenne, hogy az államot az örökösök súlyos perrel támadhatnák meg. A főváros pedig nem lehet olyan helyzetben, hogy csak azért, mert széplelkű tervezők rajzpapíron gyönyörű álmokat dolgoznak ki, súlyos milliókat áldozzon erre a célra.

Rassay ezután módosító indítványt terjesztett elő, amely szerint, ha a Nemzeti Színházat nem a néhai Grashalkovich Antal herceg által adományozott telekre építenék, a kormány egyezzen meg a jogutódokkal a teleknek a Nemzeti Színház céljaira történő hasznosításáról. A javaslat tartsa nyitva a hely kijelölésének a kérdését és ha a miniszter a törvényjavaslatot ilyen módosítással terjeszti elő, a javaslatot maga is elfogadja.

Czirják Antal (az üres kultuszminiszteri

szék felé): Jó volna, ha a miniszter ur itt lenne.

Bródy Ernő: Ingyenes jogi tanácsot kapnak.

Rassay Károly: Ha a törvényjavaslatot elfogadjuk, a törvényhozás ezzel jogi alapot teremt a kereset megindítására. A törvényjavaslat szövegét úgy kell módosítani, hogy a színház elhelyezésének kérdése egyelőre függőben maradjon.

Kéthly Anna szólalt fel ezután, azt fejtette, hogy nem lehet komoly művészeti teljesítményt várni egy olyan épületben, amely bengáli fényre, görög tüzre és más hasonló látványosságra épült. Meg-megújuló derűtség közben felolvasta ezután a törvényjavaslat egyes mozzanatait, azt bizonygatta, hogy a kultuszminiszteri javaslat szövege magyartalan. Ilyen mondatok vannak a szövegben: „Szoros kivételt képez”, „a miniszter felhatalmaztatik”, „a Nemzeti Színház arra lesz hivatva”, „gyökeret kezd verni a magyar színészet”.

100 férfi DEANE DURBIN SZOMBAT Széchenyi
1 kislány

Gyergyay István Mai lányok legújabb magyar film
Kun Magda Szombat Belvárosi.

7 éves terv Szeged egészségvédelmének kiépítésére

1938-ban 57 ezer, 1944-ben 100 ezer pengő egészségvédelemre

(A Délmagyarország munkatársától.) Jelenítette a Délmagyarország, hogy dr. Sajó Lajos tisztifőorvos a város közegészségügyének fejlesztésére többnyire szóló javaslatot dolgozott ki. Az egészségvédelem fokozottabb kiépítése 1938-ban kezdődne meg és ezzel kapcsolatban a várost terhelő költségek 57.000 pengőre emelkednének. A költségmegoszlás a tisztifőorvos tervezete szerint, a következő képet mutatja:

1938-ban: az Országos Stefánia Szövetség védőintézetei 24.000 pengőt emésztenek fel. A zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálatok költsége 15.000 pengő, iskola fogászat 3 rendelő felállításával 12.000 pengőbe kerül, az iskolaszakorvosi rendelő fenntartásának pedig 6000 pengő lesz a költsége. Az összes előirányzott közegészségügyi kiadás 1938-ban 57.000 pengő.

1939-ben 67.000 pengőre szaporodik a költség, a védőintézetek kiadása 77.000 pengő, a zöldkeresztes szolgálat 7 védőnővel, 21.000 pengő, iskola fogászat, 3 rendelővel 13.000 pengő, az iskolaszakorvosi rendelés 6000 pengő.

1940-ben 78.000 pengő lesz az előirányzott egészségügyi kiadás. Ez az összeg a következőképpen oszlik meg: védőintézetek költsége 30 ezer pengő, zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálat 9 védőnővel 27.000 pengő, iskola fogászat 4 rendelővel 15.000 pengő, iskolaszakorvosi rendelés 6000 pengő.

1941-ben az összes költség 88.000 pengőben van megállapítva. A védőintézetek költsége 32.000 pengő, a zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálat 11 védőnővel 33.000 pengőt emészt fel, az iskola fogászat 5 rendelővel 17.000 pengőbe kerül, az iskolaszakorvosi rendelő fenntartására pedig 6000 pengőt irányoztak elő.

— Ez csak néhány kiragadott példa... — fejezte be beszédét Kéthly Anna, aki a javaslatot elfogadta.

Petrovác Gyula arról beszélt, hogy a Nemzeti Színház lebontása bizonyítja, hogy egy-egy elhamarkodott miniszteri intézkedés milyen szomorú következményekkel járhat.

Rassay Károly: Miniszter helyett könnyen lehet újat kapni, de a Nemzeti Színház helyett nehéz új épületet kapni! (Derűtség.)

Petrovác Gyula: A Nemzeti Színház ügye azt bizonyítja, hogy vannak idők, amikor a bölcsék előrelátása nem érvényesül, hanem a fiatalok rövidlátása szabja meg az irányt.

Györki Imre arról beszélt, hogy a mostani helyén modernizált formában megfelelő új Nemzeti Színházat lehet létesíteni.

Kornis elnök javasolta, hogy a Ház pénteken délelőtti folytassa a Nemzeti Színházra vonatkozó javaslat tárgyalását.

Belvárosi Mozi Ne hiány a férfinak
Ma utoljára Clark Gable és Joan Crawford
Széchenyi Mozi. Péntek Hősök a tenger alatt
Harri Baur és Ivan Mosjoukine

Finom meleg fonalav pullovernek Muskátli-boltban, Kárász u. 3.